

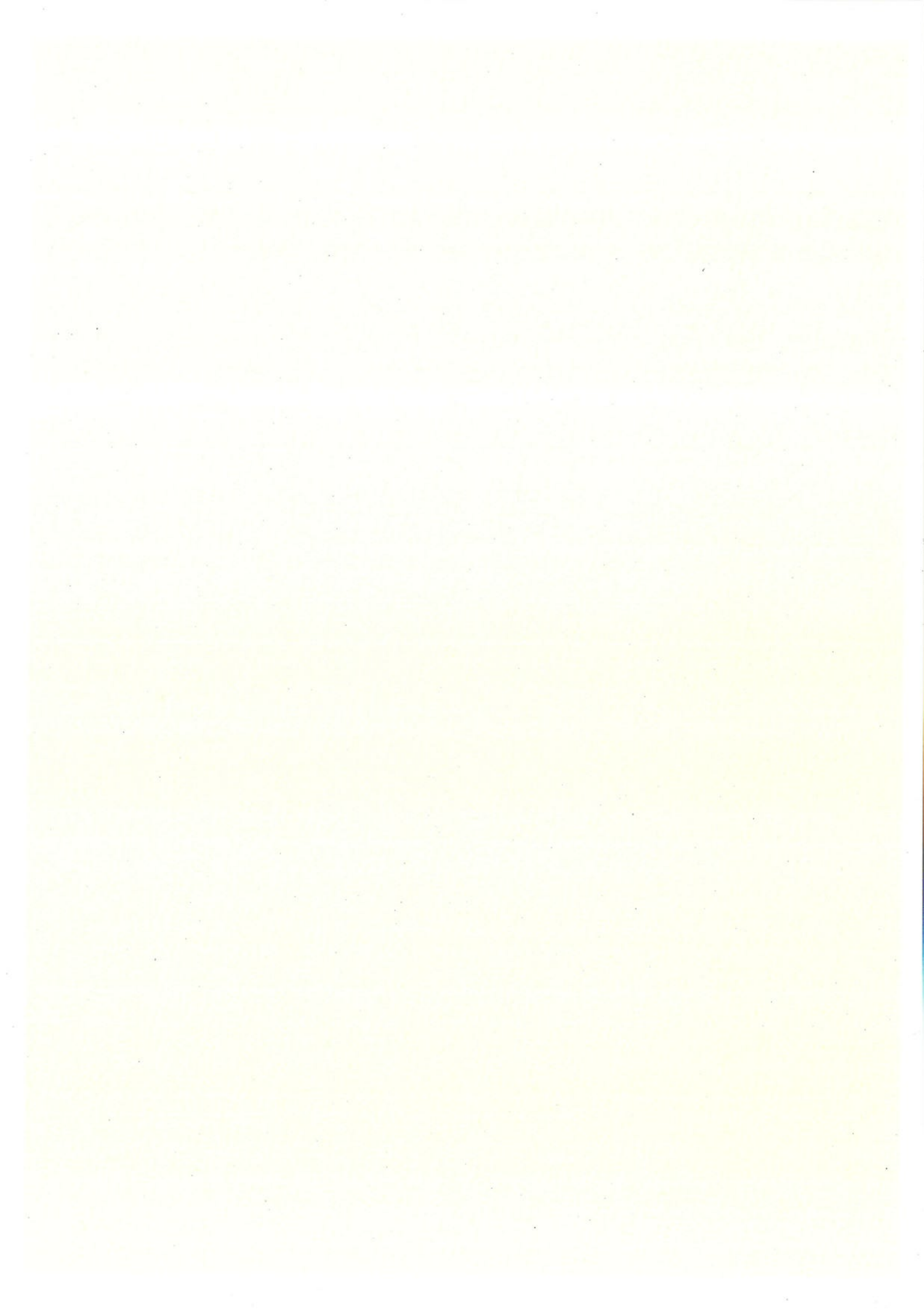

Inspectie van het Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Jaarbeeld 2015

Onze missie: effectief toezicht voor beter onderwijs

Inhoudsopgave

Voorwoord	5
1. Ontwikkelingen	6
Ter inleiding	7
Vernieuwingen in het instellingstoezicht	7
Vernieuwingen in het stelseltoezicht	8
Interview met Bert Dekker - Inzetten op reflectief toezicht	9
2. Dialoog	10
Waardering van bezoeken	11
Digitale communicatie en persoonlijk contact	11
Bereikbaar voor vragen en signalen	12
Juridisering van het toezicht	12
Interview met Kees Lintermans - Spiegelen en verbinden	13
Samenwerking met rijksinspecties	14
Internationale samenwerking: professionalisering en innovatie	14
Academische samenwerking	14
Interview met Nelie Groen - Als inspectie en school hebben we hetzelfde doel	15
Draagvlak voor verandering	16
Waarborg en deskundig advies	16
3. Activiteiten	17
Toezicht op het primair onderwijs	18
Toezicht op het voortgezet onderwijs	18
Toezicht op het (voortgezet) speciaal onderwijs	18
Toezicht op het middelbaar beroepsonderwijs	19
Interview met Ton Lamers - Verbeteren door constructieve samenwerking	20
Toezicht op het hoger onderwijs	21
Financieel toezicht	21
Aanscherping werkwijze financieel toezicht	21
Peil. onderwijs	21
Aangrenzende terreinen van toezicht	21
Overige toezichtactiviteiten	22
4. Organisatie	23
Personeelsbeleid	24
Veiligheid en integriteit van ons personeel	24
Certificering verlengd	24
Informatiebeleid	24
Interview met Ivo Siebum - Mooi dat er écht naar de leerling geluisterd wordt	25
Begroting en realisatie	26

Voorwoord

Basiskwaliteit bewaken en verbetering stimuleren

Meegroeien met de ontwikkelingen in het onderwijsveld, dat typeert 2015. In een veranderende wereld willen we ons toezicht, onze kennis en ervaring effectief inzetten. We werkten, samen met de onderwijssectoren, intensief aan de vernieuwing van het toezicht. Die samenwerking was divers en breed: uiteenlopende scholen werkten mee aan pilots en vele leverden input via internetconsultaties. We probeerden samen nieuwe werkwijzen uit. Dat was soms spannend en leverde vaak mooie inzichten en wederzijds begrip op. Zo bouwden we met het veld aan vernieuwing van toezicht en een nieuw onderzoeks- en waarderingskader. Tegelijkertijd anticipeerden we bij de inrichting van onze werkzaamheden al op het initiatiefwetsvoorstel 'Doeltreffender regeling van het onderwijstoezicht'. Kortom, 2015 was een dynamisch jaar, waarin onze mensen flexibiliteit en werklust lieten zien.

Spiegelfunctie

Onze organisatie vergelijk ik regelmatig met een spiegel. Scholen en besturen zien zichzelf gereflecteerd en kunnen zelf concluderen welke verbetering mogelijk is. Aan die verbeteringslag dragen we graag bij. Onze inspecteurs zien veel en kunnen die ervaringen overbrengen op andere scholen. Daarbij zijn we overigens nadrukkelijk geen adviseur. We reiken mogelijkheden aan, het is aan de scholen zelf om in actie te komen. De onderwijssector professionaliseert en we zien het als onze rol bij te dragen aan die verbetering. Natuurlijk blijven we scherp de basiskwaliteit bewaken. Tegelijkertijd benoemen we nadrukkelijker wat er wel goed gaat en waar kansen liggen. En denken vervolgens mét het veld na over hoe we die verbetering breder kunnen laten renderen.

Daarbij zetten we in op meer differentiatie en maatwerk in het toezicht. Dit vraagt van besturen en scholen dat ze open zijn over hun ambities zodat we beter kunnen aansluiten op de ontwikkeling van de individuele besturen en scholen. We dagen bestuurders, schoolleiders en leraren dus uit om kritisch en reflectief te zijn en onze kennis daarbij maximaal te benutten.

Monique Vogelzang is inspecteur-generaal van het Onderwijs. Daarnaast heeft zij de portefeuilles voortgezet onderwijs, middelbaar beroepsonderwijs en hoger onderwijs.

Constructief samenwerken

Samenwerken en elkaar versterken zijn van groot belang om tot constructieve verbeteringen te komen. Daar speelt ieder een eigen rol in. Een mooi voorbeeld is de examinering in het mbo. Wij constateerden dat dit beter moet en de MBO Raad, het ministerie en de Nederlandse Raad voor Training en Opleiding tekenden een convenant om met elkaar in te zetten op verbetering hiervan. Iets anders waarbij we meer met ketenpartners gaan samenwerken, is het openbaar maken van informatie. Het is onze wens dat instellingen zelf nog meer laten zien hoe ze ervoor staan en samen met sectororganisaties de relevante publieke informatie tonen, inclusief de oordelen en bevindingen van de inspectie. Zo komt de verantwoordelijkheid voor het informeren van leerlingen en ouders nog duidelijker te liggen bij degene die ook eindverantwoordelijk is voor de kwaliteit.

Complete veld

Als Inspectie van het Onderwijs werken we in eerste instantie voor de leerlingen en hun ouders. We dragen bij aan een systeem dat iedereen kansen biedt. De interviews in dit jaarverslag illustreren hoe we – vanuit onze kennis en ervaring – bijdragen aan een positieve verandering op scholen. Wat daarin vooral opvalt is het menselijke aspect. En dat we met alle belanghebbenden in gesprek zijn: besturen, scholen, ouders, leerkrachten én leerlingen. We zijn dan ook een organisatie van mensen, en geen instrumenten-machinerie. De huidige ontwikkelingen maken dat nog zichtbaarder. De tijd dat onze toezichtorganisatie als 'black box' werd gezien, ligt ver achter ons. We werken doelbewust aan een helder en doelgericht instituut. Transparant, met het hele veld en gericht op voortdurende verbetering.

1. Ontwikkelingen

De vernieuwing van ons toezicht stond dit jaar centraal. Het initiatiefwetsvoorstel 'Doeltreffender regeling van het onderwijstoezicht' en de ontwikkeling van ons toezicht sluiten op elkaar aan.

Ter inleiding

Jaarlijks publiceert de inspectie de Staat van het Onderwijs (Onderwijsverslag) met de belangrijkste ontwikkelingen in het onderwijs. We stimuleren andere partijen om hun visie op het onderwijs te geven in een Staat van de Leerling, Staat van de Leraar en Staat van de Schoolleider en die te publiceren. Het jaarverslag – Jaarbeeld 2015 – dat voor u ligt, gaat over de inspectie als organisatie: wat hebben we ondernomen en bereikt. In het jaarverslag benoemen we de belangrijkste ontwikkelingen en resultaten van het afgelopen jaar.

De vernieuwing van ons toezicht stond dit jaar centraal. We zijn doorgegaan met de pilots waarin we stimulerend en gedifferentieerd toezicht uitproberen. We hebben de eerste stappen gezet naar een nieuw waarderingskader. In juni 2015 is de eerste voortgangsrapportage over de pilots in het primair onderwijs (po), speciaal onderwijs (so), voortgezet onderwijs (vo) en middelbaar beroepsonderwijs (mbo) naar de Tweede Kamer gezonden.

Eind september werd het initiatiefwetsvoorstel 'Doeltreffender regeling van het onderwijstoezicht' in de Tweede Kamer aangenomen en inmiddels heeft ook de Eerste Kamer ermee ingestemd. Deze initiatiefwet en de ontwikkeling van ons toezicht sluiten op elkaar aan. Het gaat bij allebei om besturen en scholen die in hun kracht komen en de inspectie die daarop aansluit.

Het debat over het vernieuwde toezicht maakte duidelijk dat ook de inspectie nog kan werken aan haar beeldvorming. Wat ons betreft gaat het vooral om helderheid, met name over onze rol, en om aansluiting van het toezicht op de visie en de ambities van de besturen en scholen. De reacties van besturen en scholen die bij de pilots betrokken zijn steunen ons daarin. Ook in het kader van de 'feiten en fabels' blijven we met het departement werken aan helderheid over wat wel en niet mag en moet.

2015 werd ook een jaar van kritische zelfreflectie vanwege een paar incidenten bij instellingen en besturen. De inspectie vindt het erg belangrijk om terug te kijken en vast te stellen wat haar rol daarbij is geweest en wat we een volgende keer beter kunnen doen. Om die reden hebben we zelfevaluatiebijeenkomsten gehouden en onze protocollen aangescherpt.

Vernieuwingen in het instellingstoezicht

Het vernieuwde toezicht is gebaseerd op twee pijlers: waarborgen en stimuleren. Allereerst blijven we de basiskwaliteit waarborgen. Als het onderwijs niet voldoet, zullen we daarover helder oordelen, zo nodig door uit te spreken dat er sprake is van zeer zwak onderwijs. Op dit punt verandert er weinig in ons toezicht. Opleidingen en scholen waar de basiskwaliteit op orde is, stimuleren we om een stap verder te komen. Zij krijgen van ons een beeld van hun verdere verbeterkansen. Dat is nieuw. Het eerste pilotjaar met gedifferentieerd toezicht hebben we in het voorjaar van 2015 afgerond. Over de ervaringen rapporteerden we in de eerste voortgangsrapportage.

Door de ervaringen in het eerste pilotjaar konden we in de tweede helft van 2015 het concept-waarderingskader aanpassen. Hoewel we natuurlijk op de scholen en in de klas blijven komen, richten we ons hierbij meer op het bestuur, dat eindverantwoordelijk is voor de kwaliteit van het onderwijs. Vooruitlopend op het wetsvoorstel 'Doeltreffende regeling van het onderwijstoezicht' maken we een scherper onderscheid tussen toezicht op deugdelijkheidseisen en het stimuleren van de onderwijskwaliteit. In de tweede pilotperiode (eind 2015 tot maart 2016) kijken we of deze aanpassingen werken.

In de tweede plaats zoeken we naar een moderne manier om mensen te betrekken bij de vernieuwing van het toezicht. Niet alleen relevante gesprekspartners, maar ook overige geïnteresseerden. We hebben daarom een internetconsultatie gehouden over de nieuwe waarderingskaders voor de sectoren po, vo, so en mbo. Via een internetconsultatie kan iedereen in Nederland reageren op nieuwe voorstellen voor wet- en regelgeving. De uitkomsten van deze internetconsultatie gebruiken we bij de ontwikkeling van het nieuwe waarderingskader.

Vernieuwingen in het stelseltoezicht

De inspectie heeft ook als taak om naar het onderwijsstelsel als geheel te kijken. Jaarlijks brengen we de Staat van het Onderwijs uit. Bij de vernieuwing van ons stelseltoezicht streven we naar een betere stelselmonitoring, een nieuwe programmering van de thematische activiteiten en manieren waarop we met deze activiteiten meer effect kunnen bereiken.

We hebben daarom in 2015 geëxperimenteerd met nieuwe methodieken. We nemen deel aan debatten, organiseren bijeenkomsten en discussiëren actiever mee over thema's die ons bezighouden. Dit doen we door actief op zoek te gaan naar oplossingen voor (schooloverstijgende) problemen in het onderwijs.

Zo hielden we op 20 mei een conferentie over ons onderzoek naar het functioneren van examencommissies in het hoger onderwijs. Zo'n 600 leden van examencommissies en managers uit het hoger onderwijs waren daarbij aanwezig. Naar aanleiding van ons rapport werd zowel plenair als via vele workshops gesproken over de mogelijkheden de examencommissies verder te versterken. Veel aanwezigen legden nieuwe contacten, of maakten plannen voor uitwisseling van examinatoren of voor de oprichting van een netwerk van examencommissies. Zeker dankzij het enthousiasme en de openheid van de deelnemers werd het een geslaagde conferentie die heeft bijgedragen aan de ontwikkeling van het onderwijsstelsel.

Bert Dekker is directeur-bestuurder van een stichting van elf scholen in het primair onderwijs in de gemeente Ede.

Interview met Bert Dekker Inzetten op reflectief toezicht

“Bij mijn aantreden als directeur-bestuurder in Ede bleek één van de scholen in zwaar weer te verkeren. Op de school waren flexibele onderwijstijden ingevoerd, zonder goed te zijn voorbereid. Het onderwijs raakte flink onder de maat.

De Raad van Toezicht en directie bespraken met de inspectie de bevindingen. Voor ons was snel duidelijk: we gaan hier ingrijpen. We gunnen kinderen een school waarop ze daadwerkelijk wat leren. Uiteindelijk wijzigde tachtig procent van het team. Tegelijkertijd vertrok dertig procent van de leerlingen. Want een keerzijde van dergelijk ingrijpen is de imagoschade. En die dreunt lang na.

De goede keerzijde? Vanaf de koerswijziging ging de discussie alleen nog maar over kwaliteit van onderwijs. En dan voer je ook de juiste dialoog met elkaar. Wat is goed onderwijs en hoe richt je dat in?

De tevredenheid over de school is inmiddels gestegen en de kinderen leren weer. De inspecteur trad bijzonder professioneel op in dit traject.

Vier scholen kregen inspectietoezicht in de nieuwe pilot. De onderwijsinspectie nam deze teams zeer professioneel mee in de reflectie, zonder tips of adviezen te geven. De verantwoordelijkheid voor de oplossing ligt echt bij de school. De door de school gevonden verbetering wordt echt doorleefd. Het nieuwe toezicht, waaraan we in 2015 deelnamen, zie ik dan ook als bijzonder positief. Het zorgt ervoor dat de inspecteur nog meer kan inzetten op reflectief toezicht, toegespitst op de context waarin de school zich bevindt.”

2. Dialoog

Scholen geven het inspectiebezoek gemiddeld een 7,5. Bijna alle scholen menen dat het inspectiebezoek zal leiden tot verbeterde onderwijskwaliteit. In de pilots vernieuwd toezicht zijn scholen positief over de manier waarop de school feedback krijgt.

Waardering van bezoeken

De inspectie houdt niet alleen anderen een spiegel voor, maar laat zich ook zelf door scholen en instellingen een spiegel voorhouden. De resultaten van het tevredenheidsonderzoek van de bezoeken in het schooljaar 2013/2014 publiceerden we in juni 2015. Net als andere jaren zijn scholen en instellingen tevreden over het inspectiebezoek. Scholen geven het bezoek gemiddeld een 7,5.

Verreweg de meeste scholen en onderwijsinstellingen vinden de (tijds-)investering die ze moeten doen ter voorbereiding de moeite waard en opwegen tegen wat ze ervoor terugkrijgen.

Een minderheid ziet dat anders. Zij vinden dat de toezichtlast van een inspectiebezoek niet opweegt tegen wat het voor de school oplevert. Bijna alle scholen geven aan dat het inspectiebezoek zal leiden tot een verbeterde onderwijskwaliteit.

De meeste kritiek hebben de ondervraagde schoolleiders en besturen op de risicogerichte werkwijze en de plaats van onderwijsresultaten in het toezicht. De inspectie zou andere onderdelen dan opbrengsten onvoldoende meewegen.

Ook scholen die deel hebben genomen aan de pilots vernieuwd toezicht deden mee aan het tevredenheidsonderzoek. De eerste resultaten hiervan zijn gepubliceerd in de voortgangsrapportage 'Stimulerend en gedifferentieerd toezicht pilots 2014-2015' (juni 2015).

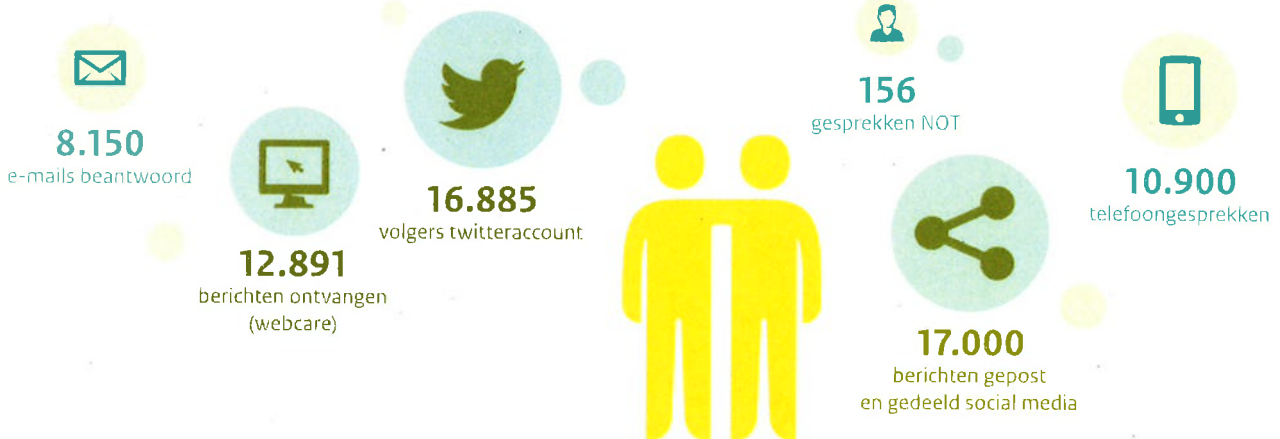
Scholen waarderen dat de inspectie vertegenwoordigers van de school mee laat lopen tijdens het bezoek en de toon en de openheid in het gesprek. Ook zijn scholen positief over de nieuwe manier waarop de school feedback krijgt.

Digitale communicatie en persoonlijk contact

Begin 2015 is onze gebruikersvriendelijke en interactieve website online gegaan. Bezoekers kunnen nu bijvoorbeeld toezichtresultaten van geselecteerde scholen vergelijken.

Persoonlijk contact vinden we belangrijk. Waar mogelijk kiezen we ervoor om 'in persoon' kennis te delen en bij te dragen aan wederzijds begrip. Zo namen we in januari deel aan de Nationale Onderwijstentoonstelling (NOT), waar inspecteurs en andere inspectie medewerkers 156 gesprekken hadden met de bezoekers, voornamelijk leraren en schoolleiders. Ook tijdens bijeenkomsten als het drukbezochte congres rond de Staat van het Onderwijs en de conferentie rond leerlingenmotivatie spraken we rechtstreeks met het veld.

We hebben inspecteurs en andere medewerkers in 2015 gestimuleerd om als personen zichtbaarder en meer benaderbaar te zijn in het debat over onderwijs-

kwaliteit. De hoofdinspecteur so/po en een inspecteur experimenteerden met webinars en vier inspecteurs en een jurist blogden in het najaar over hun dagelijks werk.

In de pilots met vernieuwd toezicht wordt steviger ingezet op de dialoog met scholen en besturen.

Er werd in 2015 ook veel over ons gesproken op sociale media. Meer dan 17.000 berichten zijn gepost en gedeeld over de inspectie. Daarnaast nam het aantal volgers van het Twitteraccount @onderwijsinsp toe van 12.765 naar 16.885 (32 procent). We zijn gestart met webcare: we beantwoorden vragen die via Twitter rechtstreeks aan ons gesteld worden en hebben inmiddels 12.891 berichten ontvangen.¹ Mede hierdoor verstuurden we in 2015 twee keer zoveel tweets als in 2014 (469 in 2015 en 233 in 2014).

Bereikbaar voor vragen en signalen

Het Loket Onderwijsinspectie beantwoordt vragen van scholen, besturen, ouders en andere belangstellenden over bijvoorbeeld ons toezicht, onze website of het Internet Schooldossier (ISD).

In 2015 hebben we ongeveer 8.150 e-mails beantwoord. In 2014 waren dat er 8.100. In 72 procent van de gevallen ging het om een vraag. 21 procent ging over een klacht of melding over een school of instelling. De overige 7 procent waren bijvoorbeeld meldingen voor de vertrouwensinspecteur of vragen over het aanleveren van documenten.

We hebben in 2015 10.900 telefoongesprekken afgehandeld die via het Loket binnenkwamen. Een afname ten opzichte van de 12.100 telefoongesprekken in 2014. Bij 75 procent ging het om een vraag, 7 procent ging om een klacht of melding over een school of instelling. 6 procent betrof een melding voor de vertrouwensinspecteur.

De helft van de meldingen komt van scholen, ongeveer een derde komt van ouders. De meeste meldingen van ouders gaan over veiligheid (meestal meldingen voor de vertrouwensinspecteur), hebben te maken met het beleid van een school of gaan over zorg en begeleiding van een leerling.

1 Dit zijn berichten op Twitter, Facebook, Youtube, fora en websites die een of meer elementen van de zoekopdracht bevatten.

2 Dit betreft meldingen van ouders, leerlingen en studenten die telefonisch of via e-mail zijn binnengekomen.

3 Wob-verzoeken zijn verzoeken op grond van de Wet openbaarheid van bestuur.

Top 5 meldingen²

Onderwerp	Aantal meldingen
1 Veiligheid	1.140
2 Beleid school	874
3 Examinering en toetsing	492
4 Klachtenprocedure	460
5 Toelating/overgang	413

Juridisering van het toezicht

Juridische expertise wordt steeds belangrijker in het toezicht. Dat heeft twee oorzaken. In de eerste plaats worden particulieren, scholen, instellingen, besturen en media mondiger en dienen zij meer Wob-verzoeken in.³ In 2015 kwamen 22 Wob-verzoeken bij de inspectie binnen. Ten tweede laten instellingen in de sectoren mbo en ho zich in het contact met de inspectie steeds vaker vertegenwoordigen of bijstaan door advocaten. Juristen zijn daardoor intensiever betrokken bij overleg of procedures rond onderzoek, totstandkoming en openbaarmaking van rapporten.

Jaar	Aantal ontvangen Wob-verzoeken
2010	7
2011	9
2012	20
2013	18
2014	32
2015	22

Klachten tegen de inspectie

We hebben in 2015 de behandeling van twee klachten uit 2014 afgerond en acht nieuwe klachten ontvangen. Dit is een stijging ten opzichte van de vier klachten van vorig jaar. Sinds 2010 zien we over het algemeen een daling van het aantal klachten. Zeven klachten hebben we in de bemiddelingsfase tot tevredenheid van de klager opgelost. Drie klachten zijn voor advies voorgelegd aan en afgehandeld door de onafhankelijke klachtadviescommissie.

Kees Lintermans werkt als inspecteur voor de Inspectie van het Onderwijs. Hij houdt toezicht op zwakke scholen tijdens moeilijke periodes en stimuleert gemiddelde en goede scholen bij hun verdere ontwikkeling.

Interview met Kees Lintermans Spiegelen en verbinden

“Als inspectie houden we niet alleen de ondergrens in de gaten. We kijken ook scherp waar kansen liggen voor de gemiddelde en goede scholen. Opdat deze scholen kansen oppakken en zich blijven ontwikkelen.

Het afgelopen jaar bezocht ik een school die aan de slag was gegaan met een vernieuwende vorm van onderwijs. Dat leek goed te lopen, alleen bleven de resultaten achter. De directeur was zich hiervan scherp bewust en wilde met ons kijken hoe de neerwaartse spiraal viel te keren. Door tijdens het onderzoek samen lessen te bezoeken, kwamen verbeterpunten naar voren. Daar is de school stevig mee aan de slag gegaan. Het ging vooral om het didactisch handelen van de leraren en het effectief inzetten van de onderwijstijd, dingen die er in de dagelijkse praktijk toe doen.

De aanpak leverde resultaat op. Volgens het nieuwe toetsingskader vinden we het nu een goede school. En het mooiste: de school kon vasthouden aan het streven naar zelfstandig leren en zo de eigen

identiteit vasthouden. Ze hebben ons dus echt als spiegel gebruikt om te kunnen verbeteren vanuit hun eigen visie en inbreng.

Dat spiegelen is een belangrijke functie van de inspectie. Net als verbinden. We nemen kennis en ervaring mee van alle scholen die we tegenkomen en brengen dat in bij andere scholen. En soms adviseren we scholen om contact op te nemen met een school die iets vergelijkbaars heeft meegeemaakt. We toetsen dan eerst zelf of scholen hun kennis willen delen. En meestal doet men dat graag. Zo'n aanpak versnelt het leereffect en de prestaties.”

Jaar	Aantal klachten	Afgehandelde klachten
2010	17	6
2011	9	6
2012	9	0
2013	11	5
2014	4	1
2015	8	3

Samenwerking met rijksinspecties

Kennisuitwisseling via Inspectieraad

De Inspectie van het Onderwijs is lid van de Inspectieraad, het samenwerkingsverband van rijksinspecties. In 2015 zijn uniforme afspraken vastgelegd over rol, werkwijze en onafhankelijke positionering van de rijksinspecties binnen de ministeries. Deze 'Aanwijzingen van de Minister-President inzake de rijksinspecties' zijn op 1 januari 2016 in werking getreden. In 2015 hebben de rijksinspecties een Toezichtagenda 2015-2018 vastgesteld.

Binnen deze samenwerking vindt de inspectie kennisuitwisseling en gezamenlijke professionalisering belangrijk. In september 2015 organiseerden wij een uitwisselingsbijeenkomst met de Inspectie voor de Gezondheidszorg over 'toezicht op bestuur'. In december 2015 is het SGO-6 project afgerond met als doel meer en betere samenwerking tussen rijksinspecties om daarmee synergievoordelen te behalen en de effectiviteit van het toezicht te vergroten.

Integrale aanpak Toezicht Jeugd en Toezicht Sociaal Domein

Jeugdzorg, maatschappelijke ondersteuning, en werk en inkomen zijn per 1 januari 2015 gemeentelijke taken. Ook zijn gemeenten verantwoordelijk voor passend onderwijs (sinds 1 augustus 2014). Naast gemeentelijke toezichthouders zijn er vijf rijksinspecties actief in het sociaal domein.⁴ De inspecties hanteren een integrale aanpak binnen Samenwerkend Toezicht Jeugd/Toezicht Sociaal Domein (STJ/TSD). De samenwerkende inspecties hebben in 2015 hun visie en meerjarig werkprogramma 2016-2019 ontwikkeld.

Met behulp van het Toezichtkader Stelseltoezicht Jeugd hebben de samenwerkende inspecties in 2015 de samenwerking van partijen op lokaal niveau onder-

zocht. Doel was om de resultaten van de samenwerkingsinspanningen te bezien. Ook is het digitale platform Inspectieloket Jeugd in gebruik genomen. Dit digitale platform is speciaal ontwikkeld voor communicatie tussen de inspecties en gemeenten.

Internationale samenwerking: professionalisering en innovatie

De inspectie neemt deel aan internationale projecten. De kennis die we opdoen via deze internationale activiteiten gebruiken we bij de innovatie van ons eigen toezicht. Via internationale uitwisselingen met Angelsaksische inspecties deelden we kennis over voor- en vroegschoolse educatie, speciaal onderwijs en feedback aan leraren. Teams van inspecteurs uit Nederland, Duitsland en België gaven elkaar feedback over het toezicht en de uitoefening daarvan. Samen met de inspectie van Rheinland-Pfalz deden we in 2015 een review van de methodologie van het onderwijstoezicht in Turkije.

Academische samenwerking

Sinds 2013 participeert de inspectie in wetenschappelijk onderzoek via drie zogeheten Academische Werkplaatsen (AWP's):

1. Academische Werkplaats Onderwijs

Deze AWP richt zich op onderzoek naar de kwaliteit van ons onderwijsstelsel.

2. Academische Werkplaats Sociale opbrengsten

In deze AWP wordt gewerkt aan een zelfevaluatie-instrument voor scholen, en onderzoeken we welke factoren bepalend zijn voor de kwaliteit van sociale opbrengsten van het onderwijs.

3. Academische Werkplaats Effecten van gedifferentieerd toezicht

Het onderzoek in deze AWP richt zich op de beleidstheorie achter het gedifferentieerde toezicht. Door deze samenwerking versterken we de wetenschappelijke basis van (keuzes in) ons toezicht en de vernieuwing ervan. De onderzoeksactiviteiten in de AWP's geven ons belangrijke input voor onze thematische verdiepingen en andere stelselactiviteiten. Ze resulteren in een aantal wetenschappelijke publicaties en publicaties in professionele tijdschriften. Via de AWP's werken er momenteel vier inspectie-collega's aan een promotieonderzoek.

⁴ De Inspectie Jeugdzorg, de Inspectie voor de Gezondheidszorg, de Inspectie Veiligheid en Justitie, de Inspectie van het Onderwijs en de Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

Interview met Nelie Groen

Als inspectie en school hebben we hetzelfde doel

"In 2015 kwam veiligheid bij onze technische school sterker op de agenda. Onder meer omdat uit een enquête van de inspectie bleek dat leerlingen zich af en toe onveilig voelden. Voor ons was dit reden om te onderzoeken hoe we dit onderwerp beter kunnen oppakken.

De inspecteur toonde zich tijdens het traject echt een gesprekspartner. Hij kwam met ideeën en nam ook een collega mee die expert is op veiligheidsgebied. Samen met haar besprak ik hoe we effectief kunnen inzetten op dit onderwerp.

Inmiddels is veiligheid één van de schooldoelen. We maken er energie en budget voor vrij, zowel nu als op de langere termijn. Een werkgroep met vertegenwoordiging uit alle gelederen is met veiligheid aan

de slag gegaan. Daarbij vragen we via de leerlingenraad nu ook leerlingen om inbreng.

We oefenen met een methode die zowel gymlessen, mentorlessen als lessen in sociale vaardigheid biedt. Deze methode zetten we nu in twee klassen in. De komende tijd scholen we de docenten en daarna rollen we het breder uit.

Het mooie is dat we tijdens dit traject echt gebruik kunnen maken van de expertise van de inspectie. Ik heb het gevoel dat we samen aan de capaciteiten van de school bouwen. En dat we beiden hetzelfde doel voor ogen hebben: een school waar leerlingen kunnen leren én zich veilig voelen."

Nelie Groen is directeur van een Technische en een Maritieme school, een VMBO LWOO plus een Praktijkschool.

In de AWP Onderwijs zijn in 2015 onderzoeken uitgevoerd naar de overgang van het basisonderwijs naar het voortgezet onderwijs, onderwijskansen, kwaliteit van leraren, strategisch gedrag van scholen, het curriculum en passend onderwijs.

Jaarlijks presenteert de inspectie onderzoeksresultaten op de Onderwijsresearchdagen. Dit jaar deelden we onze kennis over polycentrisch toezicht, kwetsbare leerlingen en de relatie tussen onderwijsbesturen en schoolkwaliteit.

Draagvlak voor verandering

De inspectie voerde ook in 2015 regelmatig overleg met het georganiseerd onderwijsveld: het overleg met de Ringen. In de Ringen zijn alle vertegenwoordigers uit het onderwijsveld vertegenwoordigd zoals leerling- en studentenorganisaties, ouderorganisaties, vakbonden en brancheverenigingen. In dit overleg wordt gesproken over wijzigingen in het toezicht en polst de inspectie het draagvlak voor ontwikkelingen in haar toezicht.

Voor het overleg met de Ringen is in de loop van 2015 een nieuwe werkwijze vastgesteld. Doel van de vernieuwing is om meer openheid te brengen in deze overleggen, zodat duidelijker is wat er in de gesprekken met de Ringen aan de orde komt en wat er met de uitkomsten gebeurt.

We zijn in de Ringen ook overleg gaan voeren over vernieuwingen in het stelseltoezicht. Gezien de ontwikkelingen van het instellingstoezicht nemen de partners uit het mbo nu ook deel aan het overleg met Ringen. Daarnaast blijven we overleggen over de vrijheid van inrichting in het onderwijs.

Waarborg en deskundig advies

De Raad van Advies ondersteunt de inspectie door te adviseren bij de ontwikkelingen van het toezicht. De Raad heeft de wettelijke taak om de inspectie bij te staan in het waarborgen van een zorgvuldige en professionele uitoefening van het toezicht.

De Raad van Advies bestond in 2015 uit:

- mevrouw J. Kriens
- mevrouw drs. Y. van Sark (vanaf 1 december 2015)
- de heer C. Cornielje
- de heer prof. dr. P.A.H. van Lieshout (vanaf 1 december 2015)
- de heer prof. dr. J.H.R. van de Poel
- de heer prof. dr. A.M.L. van Wieringen (tot 1 oktober 2015)

Bij de samenstelling van de Raad van Advies wordt altijd rekening gehouden met deskundigheid op het terrein van onderwijs, kwaliteitszorg en toezicht. Met de laatste benoemingen hebben we vooral rekening gehouden met de inbreng van kennis en ervaring op het terrein van jongeren, communicatie en raakvlakken met andere sectoren.

3. Activiteiten

Behalve de standaard toezichtactiviteiten, voerden we met verschillende onderwijssectoren pilots uit voor de ontwikkeling van het instellingstoezicht. En vanaf 2015 valt het predicaat Excellente School onder verantwoordelijkheid van de inspectie.

Naast onze standaard toezichtactiviteiten voerden we in 2015 voor de ontwikkeling van het instellingstoezicht een groot aantal pilots uit in het basis-, voortgezet en speciaal onderwijs en in het middelbaar beroepsonderwijs.

Toezicht op het primair onderwijs

Het afgelopen jaar hebben we in het primair onderwijs de volgende onderzoeken uitgevoerd. In de daarop volgende tabel staan de arrangementen⁵ per 31 december 2015.

Type onderzoek	Aantal
Risico-onderzoeken	190
Follow-up bezoeken	282
Pilot	935
Staat van het Onderwijs	52
Regulier bezoek	50
Totaal	1.509

Arrangement	Aantal*	Percentage
Geen arrangement	102	1,4%
Basis	6.973	96,9%
Aangepast ('zwak')	109	1,5%
Aangepast ('zeer zwak')	14	0,2%
Totaal	7.198	100,0%

* 31 december 2015

Toezicht op het voortgezet onderwijs

In het voortgezet onderwijs hebben we bij het toezicht in het voortgezet onderwijs specifiek aandacht besteed aan de kwaliteit (en het moment van aanleveren) van schoolgidsen, schoolplannen, examenreglementen en programma's van toetsing en afsluiting.

⁵ Het soort arrangement geeft aan hoe de school er voor staat en bepaalt de mate van toezicht vanuit de inspectie.

Type onderzoek	Aantal
Risico-onderzoeken	208
Follow-up bezoek	222
Vierjaarlijks bezoek	174
Pilotonderzoek	42
Totaal	646

Arrangement	Aantal*	Percentage
Basis	2.656	94,2%
Aangepast ('zwak')	159	5,6%
Aangepast ('zeer zwak')	5	0,2%
Totaal	2.820	100,0%

* 31 december 2015

In 2015 hebben we themaonderzoeken gepubliceerd over:

- Onbevoegd lesgeven in het voortgezet onderwijs
- Onderwijs aan best presterende leerlingen
- Zittenblijven in het voortgezet onderwijs
- Leerwinst en toegevoegde waarde in het voortgezet onderwijs
- Opbrengstgericht werken aan taal en rekenen in het voortgezet onderwijs

Toezicht op het (voortgezet) speciaal onderwijs

Type onderzoek	Aantal
Risico-onderzoek	92
Follow-up bezoek	43
Vierjaarlijks bezoek	85
Pilotonderzoek	25
Themaonderzoek verzuim	20
Totaal	265

Naast deze onderzoeken hebben we 135 gesprekken gevoerd met schoolbesturen over de uitkomsten van onze analyses en het toezicht in het schooljaar 2015/2016.

Ook hebben we in 2015 onderzoeken uitgevoerd bij samenwerkingsverbanden (SWV's) primair en (voortgezet) speciaal onderwijs.

Type onderzoek	Aantal
Kwaliteitsonderzoek SWV po	53
Kwaliteitsonderzoek SWV vo	54
Voortgangsgesprek SWV po	22
Voortgangsgesprek SWV vo	11
Totaal	140

Arrangement	Aantal*	Percentage
Basis	629	92,6%
Aangepast ('zwak')	32	4,7%
Aangepast ('zeer zwak')	5	0,7%
Nieuw	13	1,9%
Totaal	679	100,0%

* 31 december 2015

In 2015 is themaonderzoek uitgevoerd naar:

- Verzuim
- Bevoegdheid van de leraar
- Verklaring omtrent het gedrag (VOG)
- Ontheffing onderwijstijd
- Examinering in vso
- Ondersteuningsplannen samenwerkingsverbanden

De resultaten worden in de Staat van het Onderwijs gepresenteerd. Voor het onderzoek naar bevoegdheid van de leraar komt in 2016 een apart rapport.

Toezicht op het middelbaar beroepsonderwijs

In het middelbaar beroepsonderwijs (mbo) hebben we in 2015 bij 46 instellingen de staat van de instelling opgemaakt (22 bekostigde instellingen, 23 niet-bekostigde instellingen en 1 exameninstelling). Op die manier heeft de inspectie de kwaliteit van 124 opleidingen in kaart gebracht. We hebben daarnaast bij 248 opleidingen onderzoek naar kwaliteitsverbetering gedaan. Het gaat hier om vervolgtoezicht na een kwaliteitsonderzoek in voorgaande jaren.

In 2015 hebben 65 opleidingen één of meer waarschuwingen van de minister ontvangen, nadat wij hadden vastgesteld dat er sprake was van onvoldoende onderwijskwaliteit (4 gevallen), onvoldoende examenkwaliteit (59 gevallen) of niet voldoen aan wettelijke vereisten (9 gevallen). Bij 6 opleidingen was de examenkwaliteit en bij 1 opleiding de onderwijskwaliteit na het onderzoek naar kwaliteitsverbetering nog steeds onvoldoende. Bij die opleidingen is de licentie ingetrokken. Op 31 december 2015 waren er 16 zeer zwakke mbo-opleidingen. Daarnaast waren er 122 mbo-opleidingen waarvan de examinering onder de maat was.

We hebben in 2015 specifiek aandacht besteed aan de onderwerpen verzuim en voortijdig schoolverlaten, schoolkosten en wettelijke bijdragen en standaarden examenkwaliteit. Het gaat hier om de naleving van wet- en regelgeving door instellingen. Deze onderwerpen kwamen aan bod als onderdeel van het onderzoek naar de staat van de instelling. Voor het toezicht op de Samenwerking Beroepsonderwijs Bedrijfsleven (SBB) zijn we in 2015 gestart met de ontwikkeling van een toezichtkader.

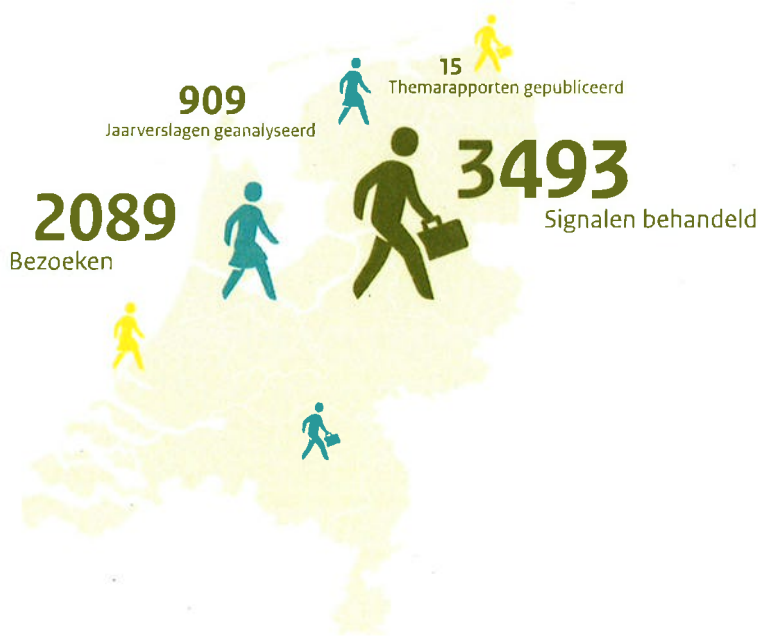
We voerden 32 onderzoeken uit naar kwaliteitsverbetering op instellingsniveau. Daarnaast voerden we bij zes mbo-instellingen pilots uit met het concept-waarderingskader van de inspectie.

In 2015 voerden we het volgende themaonderzoek uit (publicatie in 2016):

- Experimenten vakmanschaps- en technologieroute (vo-mbo)

Toezicht op het hoger onderwijs

De inspectie doet in het hoger onderwijs (ho) geen onderzoek naar de kwaliteit van de instellingen. Dit is de taak van de Nederlands Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) waar wij nauw mee

Ton Lamers is voorzitter van de Centrale Examencommissie van Artez Hogeschool voor de Kunsten in Enschede.

Interview met Ton Lamers

Verbeteren door constructieve samenwerking

“Als examencommissie ontdekten we dat onze instroomdossiers voor verbetering vatbaar waren. Vandaar dat we de inspectie uitnodigden voor een bezoek. We voerden zelf een dossieronderzoek uit, naast het onderzoek van de inspectie. De uitdaging betrof vooral een goede procedure voor de toelating tot onze school van mensen met uitzonderlijk talent maar onvoldoende vooropleiding.

Het traject dat we ingingen leidde tot nieuwe procedures, het vaststellen van beleidsregels en een toelatingsexamen. Daarbij wilden we geen slachtoffers maken door regels te snel te implementeren. Die testten we dus goed door, waarbij we veel oog hadden voor communicatie met de omgeving.

Gedurende het hele traject leverde de inspectie haar expertise. We hebben na de eerste vraag veel tussentijds overleg gehad. Na een eerste lijst van aanbevelingen gaf de inspecteur tussentijds advies en overlegden we telkens als we onderdelen klaar hadden.

Als de inspectie langskomt krijgt het al snel de lading van ‘o jee, er is iets mis’. Maar dat hoeft helemaal niet zo te zijn. We pakten vanuit eigen constatering zaken op en de inspectie heeft ons daarbij kritische vragen gesteld. Het eindoordeel was dan ook dat we de zaken rondom instroomdossiers nu goed op orde hebben.

De samenwerking met de inspectie ervoeren we als constructief. Soms namen ze nadrukkelijk de leiding, op andere momenten deden wij voorstellen en kwamen zij met welkome, bruikbare aanvullingen. Zo kom je, door gebruik te maken van elkaars kennis en kracht, tot het beste resultaat.”

samenwerken. Wel hebben we in 2015 op basis van signalen en onze meerjarige planning gesprekken gevoerd met besturen. In 2015 zijn er twee toetredingsverzoeken ingediend waarover wij positief hebben geadviseerd.

In 2015 zijn de volgende themaonderzoeken gepubliceerd:

- Verdere versterking examencommissies hoger onderwijs
- Verkenning naar maatregelen rond in- en doorstroom in het bacheloronderwijs
- Verschillen en ontwikkelingen in de instroom in bekostigd voltijd bacheloronderwijs
- Schakelen van hbo-bachelor naar universitaire master
- Beginnende leraren kijken terug, deel 2: de Tweedegraads Lerarenopleiding
- Zij-instroom in het beroep van leraar

Naast de thematische onderzoeken, hebben we in 2015 diverse aanvullende stelseltaken uitgevoerd. Een van de stelseltaken is het beoordelen en het bevorderen van de kwaliteit van het Nederlandse accreditatiestelsel. De inspectie is ook nauw betrokken geweest bij de ontwikkelingen rondom Leven Lang Leren, de experimenten vraagfinanciering en de pilots flexibilisering.

Financieel toezicht

Eind 2015 stonden 45 instellingen in het primair en voortgezet onderwijs onder aangepast financieel continuïteitstoezicht⁶: 29 basisscholen, 4 expertisecentra en 12 instellingen voor voortgezet onderwijs, waaronder 3 instellingen in Caribisch Nederland. Begin 2015 stonden 4 mbo-instellingen onder aangepast financieel continuïteitstoezicht. Gedurende het jaar is bij één instelling het aangepast toezicht opgeheven. In 2015 stonden geen instellingen in het hoger onderwijs onder aangepast financieel continuïteitstoezicht. In het funderend onderwijs heeft de inspectie 26 rechtmatigheidsonderzoeken afgehandeld. In het mbo en het hoger onderwijs hebben we 8 rechtmatigheidsonderzoeken afgerond. Ons reviewbeleid op accountantskantoren hebben we in 2015 herijkt en verder aangescherpt. We kijken in onze reviews naar de accountantscontrole op de rechtmatigheid van de bekostiging en besteding en de getrouwheid van de jaarrekening. Zeven dossiers (circa 8 procent) kregen het oordeel 'ontoereikend'. Het percentage ligt nu 4 procentpunt hoger dan vorig jaar.

⁶ Bij continuïteitstoezicht kijkt de inspectie of het aannemelijk is dat een instelling in de toekomst financieel gezond genoeg is om voort te bestaan.

Continuïteitstoezicht

In 2015 zijn de ingediende jaarverslagen over 2014 geanalyseerd. Ongeveer 250 besturen (primair en voortgezet onderwijs) zijn geselecteerd voor nader onderzoek. In het mbo en hoger onderwijs is met 13 instellingen een bestuursgesprek gevoerd.

Aanscherping werkwijze financieel toezicht

In december 2015 heeft de Commissie Meurs het onderzoek huisvesting ROC Leiden uitgebracht. Hierin was ook de zelfevaluatie van de inspectie opgenomen. Op basis van de aanbevelingen hebben we onze werkwijze nog verder aangescherpt. Het instrument 'escalatieladder' is verder verfijnd, het prospectieve aspect van investeringsonderdelen in de continuïteitparagraaf in het jaarverslag wordt verder ontwikkeld en de samenwerking tussen financieel en kwaliteitstoezicht wordt verder verbeterd.

We publiceerden de volgende themaonderzoeken:

- De financiële situatie in het onderwijs 2014
- Private activiteiten van bekostigde instellingen
- Declaratiegedrag in het hoger onderwijs

Peil.onderwijs

In 2015 zijn als onderdeel van Peil.onderwijs peilingen op het gebied van kunstzinnige oriëntatie en natuur & techniek gestart. In 2016 worden de verzamelde data geanalyseerd en eind 2016 rapporteert de inspectie over de resultaten.

Daarnaast heeft de inspectie een (digitale) publicatie voorbereid over de beheersing van de referentieniveaus op basis van de gegevens van de jaarlijkse meting taal, rekenen en wereldoriëntatie. Deze publicatie verschijnt als bijlage bij de Staat van het Onderwijs 2014/2015.

Aangrenzende terreinen van toezicht

De inspectie houdt ook toezicht op een aantal aangrenzende terreinen.

Kinderopvang en peuterspeelzalen

De inspectie heeft in 2015 haar jaarlijks, landelijk rapport uitgebracht over het gemeentelijk toezicht in 2014.

In 2015 zijn 25 onderzoekwaardige signalen opgepakt door het team Kinderopvang van de inspectie. Waar nodig spreken we gemeenten aan op hun verantwoordelijkheden of stimuleren we hen een andere (betere) aanpak te kiezen.

In 2015 heeft de inspectie, samen met de GGD/GHOR Nederland, de rapportage 'Afstemming toezicht op geïntegreerde voorzieningen voor onderwijs en opvang' opgesteld. De minister van SZW heeft het rapport in september naar de Tweede Kamer gestuurd.

Voor- en vroegschoolse educatie

In verband met de toezichtvernieuwing zijn 8 pre-pilots en 35 pilots uitgevoerd en is het concept-onderzoekskader en het nieuwe waarderingskader uitgewerkt. Het kader voor de vroegschoolse educatie geïntegreerd in het waarderingskader voor primair onderwijs. Voor de vroegschoolse educatie wordt een apart waarderingskader gebruikt.

In 2015 is tevens begonnen met analyses van risicogemeenten en -locaties.

Overige toezichtactiviteiten

Predicaat Excellente School

Vanaf 2015 valt het predicaat Excellente School onder verantwoordelijkheid van de inspectie. Dat betekent dat de inspectie de inhoudelijke en logistieke ondersteuning van de jury verzorgt. Het is een voorwaarde voor excellentie dat een school algemeen goed onderwijs biedt. Voorafgaand aan het bezoek dat de jury aan de school brengt, onderzoekt de inspectie daarom de algemene onderwijskwaliteit. Daarnaast adviseert de inspectie de jury over de scholen die zich hebben aangemeld. De nadruk lag het afgelopen jaar sterker dan voorheen op het excellentieprofiel, dat wil zeggen het specifieke gebied waarop de school zich onderscheidt. Per 2015 is het predicaat Excellente School drie jaar geldig. Het traject van 2015 werd in januari 2016 afgerond met de uitreiking van de predicaaten. 130 scholen mogen zich de komende drie jaar Excellent noemen.

Vertrouwensinspecteurs

De inspectie behandelt meldingen over seksuele intimidatie, seksueel misbruik, psychisch en fysiek geweld, discriminatie en radicalisering binnen de context van het onderwijs. In 2014/2015 registreerden onze vertrouwensinspecteurs 2.000 meldingen.

Meldingen vertrouwensinspecteurs

Onderwijs per schooljaar

	2012/2013	2013/2014	2014/2015
Seksuele intimidatie	291	249	254
Seksueel misbruik	104	86	112
Psychisch geweld	1.212	1.174	1.098
Fysiek geweld	507	543	426
Discriminatie en radicalisering	31	23	62
Overig	118	107	48
Totaal	2.263	2.182	2.000

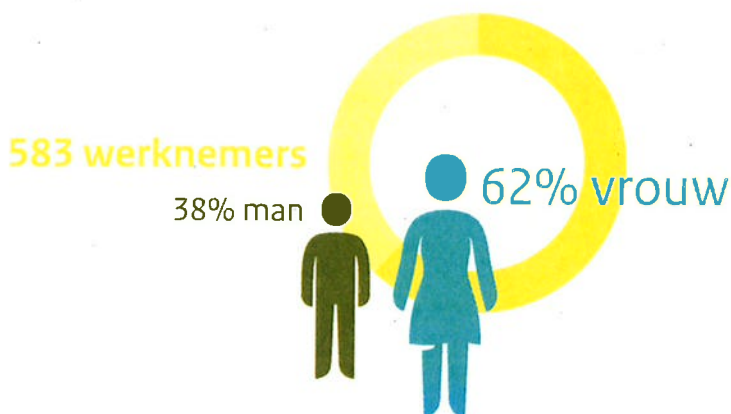
Kinderopvang per kalenderjaar

	2013	2014	2015
Seksuele intimidatie	3	21	20
Seksueel misbruik	11	11	16
Psychisch geweld	2	15	7
Fysiek geweld	21	41	30
Overig	6	11	5
Totaal	43	99	78

4. Organisatie

In 2015 richtte het personeelsbeleid zich op het voorbereiden van medewerkers op het vernieuwde toezicht. Met het informatiebeleid zoeken we aansluiting bij Rijksbrede voorzieningen. Zo vernieuwden we de website en het internetportaal voor besturen en scholen.

Personeelsbeleid

Het personeelsbeleid van de inspectie richtte zich in 2015 met name op het voorbereiden van onze medewerkers op het vernieuwde toezicht en verdere professionalisering via onze Academie van Onderwijstoezicht. Ook in ons informatiebeleid zijn belangrijke stappen gezet.

Het ziekteverzuimpercentage van de inspectie is weliswaar gedaald in 2015, maar ligt met 4,4 procent nog boven de norm (3,9 procent). In 2015 is daarom gewerkt aan een plan van aanpak om verzuim te verminderen: meer sturen op kengetallen, kritisch blijven kijken hoe we verzuim en werkdruk kunnen managen en gedrag op een positieve manier beïnvloeden. Dit is een onderdeel van het Gezondheids- en vitaliteitsplan 2015-2017.

Het personeelsbestand is in 2015 gedaald. Op 1 januari 2015 waren er 602 medewerkers in dienst (554 fte's), op 31 december waren dat er 583 (537 fte's). De gemiddelde leeftijd van het personeel van de inspectie was eind 2015 49,4 jaar. Het gemiddeld aantal (rijks)dienstjaren bedraagt 12,5.

	2011	2012	2013	2014	2015
Bezetting in personen	529	524	567	595	583
Bezetting in fte	487	481,6	535	552	537
Gemiddelde leeftijd	49,3	49,6	49,2	48,9	49,4
Ziekteverzuim (% inclusief langdurig zieken)	4,2	4,3	4,3	4,7	4,4
Vrouwelijke werknemers (%)	62	63	62	62	62
Gemiddelde (rijks)dienstjaren	12,3	12,3	12,0	11,9	12,5

Veiligheid en integriteit van ons personeel

In 2015 hebben onze vertrouwenspersonen acht meldingen geregistreerd. In 2014 waren dat er tien. Zes meldingen hebben betrekking op ongewenst gedrag en twee op integriteit. De aard van de meldingen ligt evenals in eerdere jaren vooral op het terrein van verstoorde arbeidsverhoudingen tussen medewerker en leidinggevende.

Certificering verlengd

De inspectie beoordeelt de kwaliteit en kwaliteitszorg van onderwijsinstellingen. Daarom vinden we dat we ook kritisch moeten laten kijken naar ons eigen werk door een onafhankelijke partij. In 2015 heeft Bureau Veritas een integrale herbeoordeling op de ISO 9001-norm uitgevoerd. We zijn op basis van deze herbeoordeling opnieuw gecertificeerd.

Informatiebeleid

De inspectie heeft afgelopen jaar het informatiebeleid op verschillende punten ontwikkeld. Hierbij zoeken wij in toenemende mate aansluiting bij de Rijksbrede informatievoorzieningen. Zo werden in 2015 onze website en het internetportaal voor informatie-uitwisseling met besturen en scholen geheel vernieuwd. Ook is de kwaliteit van data verbeterd en maken we deze in toenemende mate openbaar.

Interview met Ivo Siebum

Mooi dat er écht naar de leerling geluisterd wordt

"In de klas hoor je vaak commentaar op het onderwijs. In 2015 kreeg ik de mogelijkheid om via 'De Staat van de Leerling' feedback te geven op het mbo-onderwijs. Ik dacht: 'dat heeft meer zin dan tegen klasgenoten zeuren. Hiermee kun je écht iets veranderen.

Met een andere leerling heb ik het rapport opgesteld. Daarbij toetsten we onze aannames en verrijkten onze inzichten via een online enquête, waaraan 87 studenten deelnamen. Iemand van de onderwijsinspectie begeleidde ons in het proces. Zij stuurde daarbij niet op de inhoud; we kozen als leerlingen zelf de onderwerpen. Ons advies spitste zich toe op drie hoofdpunten: het rekenonderwijs, de jaarlijkse examenveranderingen en klachtenregelingen op het mbo.

Vaak zie je iets op het nieuws dat over jouw schooltype gaat en denk je: waarom vragen ze het ons niet... Nu gebeurde dat dus wel en kreeg ik echt de kans om mee te denken. Bij de presentatie van het rapport, waar ook het basisonderwijs en het vwo hun Staat van de Leerling presenteerden, waren de minister en staatssecretaris van OCW aanwezig. Dan heb je wel het gevoel dat ze ons verhaal serieus nemen.

Ik vind het een mooie ontwikkeling dat er écht naar ons geluisterd wordt. Dan worden oordelen niet alleen gebaseerd op een inspectie die eens in de zoveel jaar plaatsvindt. Als leerlingen meedenken, leidt dat tot verbeteringen die aansluiten op de dagelijkse werkelijkheid van het onderwijs."

Ivo Siebum leverde als leerling van een mbo-instelling een bijdrage aan de Staat van de Leerling.

Begroting en realisatie

De inspectie had voor 2015 oorspronkelijk een begroting vastgesteld van € 68,3 mln. Door mutaties in het boekjaar is het beschikbare budget voor 2015 uiteindelijk vastgesteld op € 66,9 mln. Dat bedrag is vrijwel geheel uitgeput.

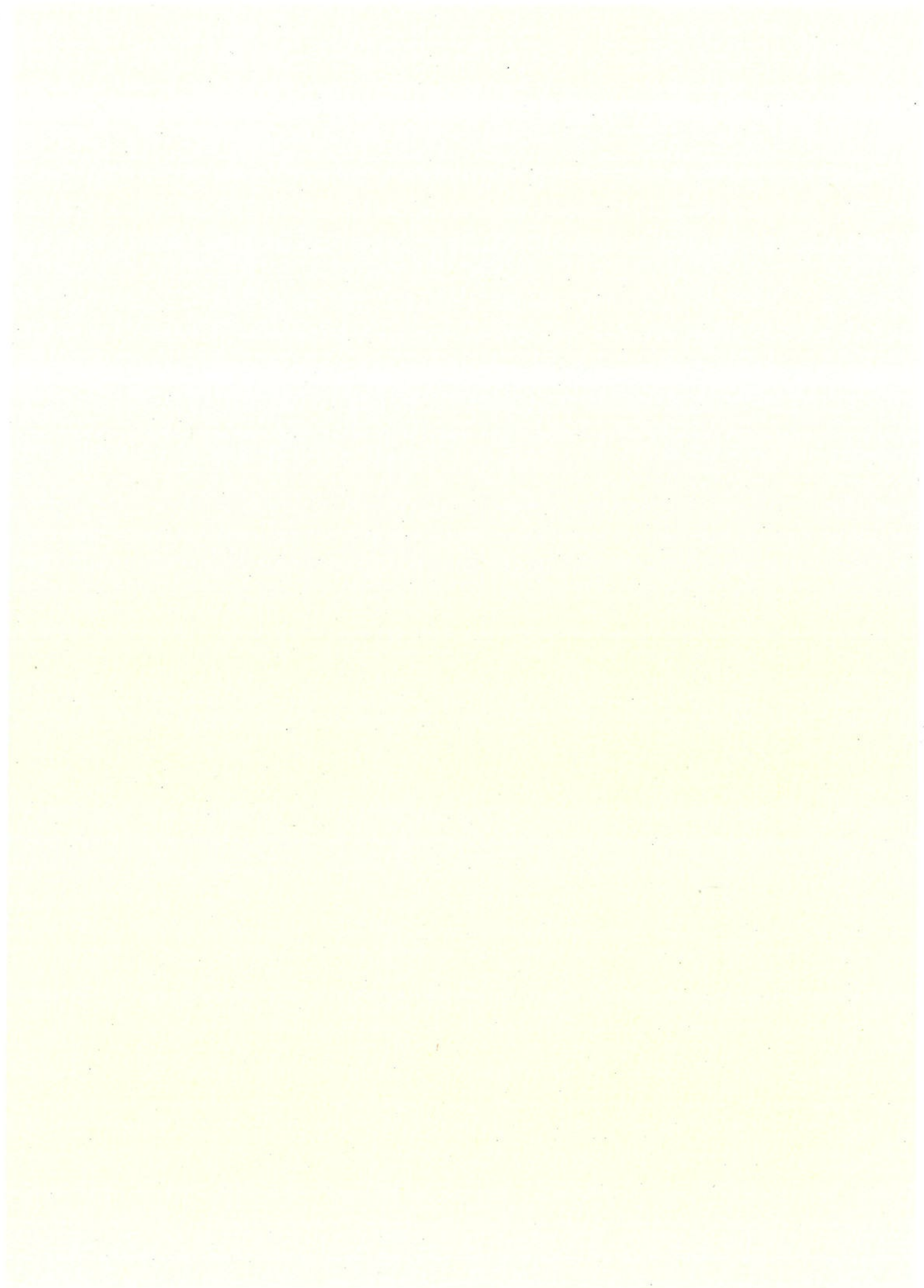
De grootste mutaties in 2015 betroffen een verschuiving van € 1,4 mln naar een begrotingsartikel buiten de inspectie en een kasschuif van € 0,5 mln voor een vertraagd project ten gunste van het begrotingsjaar 2016. Naast deze twee posten zijn er nog een aantal kleinere budgettaire aanpassingen (zowel positief als negatief) geweest die met elkaar uiteindelijk resulteerden in een beschikbaar budget van € 66,9 mln.

Kostensoort	Begroot 2015	Realisatie 2015
Personeel	50,5	49,7
Huisvesting	4,0	3,0
Automatisering	7,9	10,3
Overig materieel	5,9	3,9
Totaal uitgaven	68,3	66,9
Middelen	68,3	66,9
Resultaat	0	0

in miljoenen €

De belangrijkste redenen voor de afwijkingen op de verschillende kostensoorten:

- Lagere personele uitgaven door lagere uitgaven op de post 'externe inhuur' die onder personeel valt;
- Huisvestingskosten zijn lager uitgevallen dan in de begroting voorzien. Meevallers, waaronder verhuizingskosten, zijn hiervan de oorzaak;
- Voor automatisering is in 2015 meer uitgegeven dan bij het opstellen van het jaarwerkplan was beoogd. De belangrijkste factor hiervoor is dat er verschuivingen hebben plaatsgevonden tussen de posten externe inhuur en overig materieel ten gunste van inhuur en uitbesteding specifiek voor automatisering. Ook zijn er gaande het jaar ten gevolge van vrijgekomen budgetruimte elders binnen de organisatie, investeringen geïntensiveerd en/of naar voren gehaald;
- De uitputting van de post 'overig materieel' is bijna € 2 miljoen lager dan gepland. Voor € 1,4 mln heeft dit rechtstreeks te maken met de verlaging van het beschikbare budget van € 68,3 mln naar € 66,9 mln. De overige € 0,6 mln is het gevolg van incidentele meevallers die zijn ingezet op automatisering.

Colofon

Concept en ontwerp: Kris Kras, context, content and design

Interviews: MVA Communicatie

Fotografie: Wiebe Kiestra, Arenda Oomen

Scholen: Nova College CIOS Haarlem-Hoofddorp, De Taalbrug
Eindhoven, Het Westeraam Elst, Zwin College Oostburg

Inspectie van het Onderwijs

Postbus 2730 | 3500 GS Utrecht

www.onderwijsinspectie.nl

© Inspectie van het Onderwijs | mei 2016